

RAPORTUL

privind conturile anuale ale întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune pentru exercițiul financiar 2017, însoțit de răspunsurile întreprinderii comune

(2018/C 452/05)

CUPRINS

	<i>Puncte</i>	<i>Pagina</i>
INTRODUCERE	1-6	37
Crearea întreprinderii comune F4E.....	1-2	37
Guvernanța	3-4	37
Obiective	5	37
Resurse	6	37
OPINIE	7-29	37
Opinia privind fiabilitatea conturilor	8	38
Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor	9	38
Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor	10	38
Paragrafe de evidențiere a unor aspecte	11-20	38
Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernanța	21-23	39
Responsabilitatea auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente	24-29	40
GESTIUNEA BUGETARĂ ȘI FINANCIARĂ	30-31	40
Execuția bugetului pentru exercițiul 2017	30-31	40
CONTROALELE INTERNE	32-35	41
ANEXĂ – SITUAȚIA ACȚIUNILOR ÎNTREPRINSE ÎN URMA OBSERVAȚIILOR DIN EXERCITIILE ANTERIOARE		42
RĂSPUNSURILE ÎNTREPRINDERII COMUNE		45

INTRODUCERE**Crearea întreprinderii comune F4E**

1. Întreprinderea comună europeană pentru ITER ⁽¹⁾ și pentru dezvoltarea energiei de fuziune [denumită în continuare „întreprinderea comună F4E” (*Fusion for Energy*)] a fost înființată în martie 2007 ⁽²⁾, pe o perioadă de 35 de ani. Instalațiile principale de fuziune urmau să fie dezvoltate în Cadarache, Franța, iar sediul întreprinderii comune se află la Barcelona.
2. Membrii fondatori ai întreprinderii comune sunt Euratom, reprezentată de Comisia Europeană, statele membre ale Euratom și Elveția (țară care a încheiat cu Euratom un acord de cooperare).

Guvernanța

3. Structura de guvernanță a întreprinderii comune F4E include Consiliul de administrație, directorul și alte organisme. Consiliul de administrație este responsabil de supravegherea întreprinderii comune în scopul îndeplinirii obiectivelor acesteia. Directorul este responsabil de gestionarea curentă a întreprinderii comune.
4. Celelalte organisme cu rol în guvernanța întreprinderii comune sunt: Biroul, Grupul consultativ pentru probleme tehnice, Comitetul pentru achiziții și contracte, Comitetul de administrare și gestionare, Comitetul de audit și Comitetul de examinare internă.

Obiective

5. Obiectivele întreprinderii comune F4E sunt ⁽³⁾:
 - (a) să contribuie, în numele Comunității Europene a Energiei Atomice („Euratom”), la Organizația Internațională a Energiei de Fuziune ITER;
 - (b) să contribuie, în numele Euratom, la activitățile din cadrul abordării extinse desfășurate împreună cu Japonia în vederea producerii rapide a energiei de fuziune;
 - (c) să pregătească și să coordoneze un program de activități în vederea pregătirilor pentru construirea unui reactor de fuziune experimental și a instalațiilor conexe, inclusiv a Centrului internațional de iradiere a materialelor de fuziune.

Resurse

6. În 2017, bugetul definitiv al întreprinderii comune F4E a fost de 865 de milioane de euro (în 2016, acesta a fost de 720 de milioane de euro) pentru credite de plată și de 589 de milioane de euro pentru credite de angajament (în 2016, creditele de angajament s-au ridicat la 459 de milioane de euro) ⁽⁴⁾. La 31 decembrie 2017, întreprinderea comună avea un efectiv de 447 de angajați (în 2016, numărul acestora se ridica la 415).

OPINIE

7. Curtea a auditat următoarele:

- (a) conturile întreprinderii comune, care cuprind situațiile financiare ⁽⁵⁾ și rapoartele privind execuția bugetară ⁽⁶⁾ pentru exercițiul financiar încheiat la 31 decembrie 2017; și
- (b) legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi, în conformitate cu prevederile articolului 287 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

⁽¹⁾ *International Thermonuclear Experimental Reactor* – reactorul termonuclear experimental internațional.

⁽²⁾ Decizia 2007/198/Euratom a Consiliului din 27 martie 2007 de înființare a întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, cu oferirea unor avantaje conexe (JO L 90, 30.3.2007, p. 58), modificată prin Decizia 2013/791/Euratom (JO L 349, 21.12.2013, p. 100) și prin Decizia (Euratom) 2015/224 (JO L 37, 13.2.2015, p. 8).

⁽³⁾ Mai multe informații cu privire la întreprinderea comună F4E și la activitățile sale sunt disponibile pe site-ul acesteia: <http://www.fusionforenergy.europa.eu>

⁽⁴⁾ A treia rectificare a bugetului, aprobată de Consiliul de administrație în luna decembrie 2017.

⁽⁵⁾ Situațiile financiare cuprind bilanțul, situația performanței financiare, situația fluxurilor de numerar, situația modificărilor în structura activelor nete, precum și o sinteză a principalelor politici contabile, alături de o serie de alte note explicative.

⁽⁶⁾ Rapoartele privind execuția bugetară cuprind rapoartele în care sunt prezentate toate operațiunile bugetare sub formă agregată, precum și note explicative.

Opinia privind fiabilitatea conturilor

8. În opinia Curții, conturile întreprinderii comune pentru exercițiul încheiat la 31 decembrie 2017 prezintă în mod fidel, sub toate aspectele semnificative, situația financiară a acestora la 31 decembrie 2017, precum și rezultatele operațiunilor sale, fluxurile sale de numerar și modificările în structura activelor nete pentru exercițiul încheiat la această dată, în conformitate cu dispozițiile regulamentului său financiar și cu normele contabile adoptate de contabilul Comisiei. Aceste norme se bazează pe standardele de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional.

Opinia privind legalitatea și regularitatea operațiunilor de venituri subiacente conturilor

9. În opinia Curții, operațiunile de venituri subiacente conturilor aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2017 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Opinia privind legalitatea și regularitatea plăților subiacente conturilor

10. În opinia Curții, plățile subiacente conturilor aferente exercițiului încheiat la 31 decembrie 2017 sunt conforme cu legile și reglementările sub toate aspectele semnificative.

Paragrafe de evidențiere a unor aspecte

11. Fără a pune în discuție opiniile formulate anterior, Curtea dorește să atragă atenția asupra aspectelor prezentate în continuare. În concluziile sale adoptate la 7 iulie 2010 ⁽⁷⁾, Consiliul a aprobat suma de 6,6 miliarde de euro (la valorile din 2008) reprezentând contribuția întreprinderii comune la faza de construcție din cadrul proiectului ITER, a cărei finalizare era planificată inițial pentru 2020. Această sumă nu includea cuantumul de 663 de milioane de euro propus de Comisia Europeană în 2010 pentru a acoperi eventualele cheltuieli neprevăzute ⁽⁸⁾.

12. În luna noiembrie 2016, Consiliul ITER ⁽⁹⁾ a aprobat un nou scenariu de referință pentru proiectul ITER (în ceea ce privește sfera, calendarul și costurile acestuia). Calendarul global al proiectului ⁽¹⁰⁾ a fost aprobat de toți membrii Organizației Internaționale ITER ⁽¹¹⁾, iar costul de ansamblu al proiectului a fost aprobat *ad referendum*, ceea ce înseamnă că fiecare țară membră trebuie să obțină aprobarea pentru costurile proiectului prin intermediul procedurii bugetare a guvernului său.

13. Noul calendar aprobat de Consiliul ITER stabilea o abordare în patru etape, decembrie 2025 fiind termenul stabilit pentru atingerea primului obiectiv de etapă strategic al fazei de construcție din cadrul proiectului „prima plasmă”, iar decembrie 2035 fiind data estimată de finalizare indicată pentru întreaga fază de construcție, ceea ce reprezintă o întârziere de 15 ani față de scenariul de referință inițial. Scopul noii abordări în etape este de a alinia mai bine implementarea proiectului cu prioritățile și constrângerile tuturor membrilor Organizației Internaționale ITER.

14. În urma aprobării noului scenariu de referință pentru proiectul ITER, întreprinderea comună F4E a stabilit noul calendar și a recalculat costul previzionat la finalizare (EAC – *estimated at completion*) care corespunde contribuției întreprinderii comune la faza de construcție a proiectului.

15. Rezultatele, care au fost prezentate Consiliului de administrație al întreprinderii comune în decembrie 2016, au indicat că nevoia estimată de finanțare pentru faza de construcție după 2020 se ridică la 5,4 miliarde de euro (la valorile din 2008), ceea ce reprezintă o creștere de 82 % față de bugetul aprobat de 6,6 miliarde de euro (la valorile din 2008). Suma de 6,6 miliarde de euro (la valorile din 2008) care fusese aprobată de Consiliul UE în 2010 servește, în prezent, ca plafon pentru cheltuielile întreprinderii comune până în 2020.

⁽⁷⁾ Concluziile Consiliului din 7 iulie 2010 privind situația ITER (ref. 11902/10).

⁽⁸⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, intitulată „Situația ITER și posibilități de evoluție”, 4 mai 2010 [COM(2010) 226 final].

⁽⁹⁾ Cel de al 19-lea Consiliu ITER din 16-17 noiembrie 2016. Consiliul ITER este organismul de conducere al Organizației Internaționale ITER.

⁽¹⁰⁾ Consiliul ITER a reexaminat calendarul complet și actualizat pentru etapa de construcție a proiectului, de la faza „prima plasmă” (2025) până la operațiunea deuterium-tritium (2035), astfel cum a fost propus acesta de către Organizația Internațională ITER.

⁽¹¹⁾ Republica Populară Chineză, Republica India, Japonia, Republica Coreea, Federația Rusă, Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană.

16. Trebuie menționat că, în plus față de faza de construcție, întreprinderea comună va trebui să contribuie și la faza operațională a proiectului ITER după anul 2035 ⁽¹²⁾, precum și la fazele ulterioare de dezactivare și de dezafectare a ITER. Contribuția la faza operațională după 2035 nu a fost încă estimată. Contribuțiile întreprinderii comune F4E la fazele de dezactivare și de dezafectare au fost estimate de Organizația Internațională ITER la 95,54 milioane de euro (la valorile din 2001) și, respectiv, la 180,2 milioane de euro (la valorile din 2001) ⁽¹³⁾.

17. Previziunile întreprinderii comune F4E pentru faza „prima plasmă” sunt compatibile cu calendarul stabilit de Organizația Internațională ITER pentru proiect, însă trebuie remarcat că termenul indicat în acest calendar este considerat a fi data cea mai timpurie la care proiectul poate fi realizat din punct de vedere tehnic ⁽¹⁴⁾.

18. În luna iunie 2017, Comisia a publicat o comunicare privind contribuția UE la proiectul ITER reformat ⁽¹⁵⁾, urmărind să obțină sprijinul Parlamentului European și un mandat din partea Consiliului UE pentru a-i permite să aprobe noul scenariu de referință ⁽¹⁶⁾, în numele Euratom.

19. Chiar dacă noul scenariu de referință nu include posibilitatea unor situații neprevăzute, Comisia a sugerat, în comunicarea sa, că ar fi indicat să se prevadă o întârziere de până la 24 de luni în calendarul de desfășurare a proiectului și o incertitudine de 10-20 % în buget ⁽¹⁷⁾. În plus, printre măsurile luate pentru a se respecta bugetul plafonat în valoare de 6,6 miliarde de euro se număra amânarea achiziției și a instalării tuturor componentelor care nu sunt esențiale pentru realizarea „primei plasmă”. Deși s-au luat măsuri pozitive pentru îmbunătățirea gestionării și a controlului fazei de construcție a proiectului ITER, persistă riscul unor creșteri suplimentare ale costurilor și al altor întârzieri în implementarea proiectului față de noul scenariu de referință propus.

20. La 29 martie 2017, Regatul Unit a notificat Consiliul European cu privire la decizia sa de a se retrage din Uniunea Europeană și din Euratom. Un acord privind modalitățile de retragere urmează să fie negociat. Acest lucru poate avea un efect semnificativ asupra activităților viitoare ale întreprinderii comune F4E și asupra proiectului ITER.

Responsabilitățile conducerii și ale persoanelor însărcinate cu guvernarea

21. În conformitate cu articolele 310-325 TFUE și cu regulamentul financiar al întreprinderii comune, conducerea este responsabilă de întocmirea și de prezentarea conturilor pe baza standardelor de contabilitate pentru sectorul public acceptate la nivel internațional, precum și de legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor. Această responsabilitate include conceperea, implementarea și menținerea controalelor interne necesare pentru întocmirea și pentru prezentarea unor situații financiare care să nu fie afectate de denaturări semnificative, fie rezultate din acte de fraudă, fie rezultate din erori. Conducerea are, în egală măsură, responsabilitatea de a se asigura că activitățile, operațiunile financiare și informațiile reflectate în situațiile financiare sunt conforme cu dispozițiile care le reglementează. Responsabilitatea finală pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente conturilor aparține conducerii întreprinderii comune.

22. În procesul de întocmire a conturilor, conducerea este responsabilă de evaluarea capacității întreprinderii comune de a-și continua activitatea, prezentând, după caz, aspectele relevante pentru continuitatea activității și utilizând principiul contabil al continuității activității.

23. Persoanele însărcinate cu guvernarea sunt responsabile de supravegherea procesului de raportare financiară al întreprinderii comune.

⁽¹²⁾ Faza operațională a proiectului ITER este preconizată să dureze până în anul 2037.

⁽¹³⁾ IC-19/07.2.1 – Propunere de actualizare a costului de ansamblu al proiectului, prezentată de directorul general al Organizației Internaționale ITER în atenția celei de a 19-a reuniuni a Consiliului ITER din 16-17 noiembrie 2016.

⁽¹⁴⁾ Așa cum se arată în cea de a cincea evaluare anuală realizată de către un grup independent de evaluare (31 octombrie 2016) și în raportul din luna decembrie 2016 adresat de managerul de proiect din cadrul întreprinderii comune F4E către Consiliul de administrație.

⁽¹⁵⁾ COM(2017) 319 final din 14 iunie 2017 [însoțită de Documentul de lucru al serviciilor Comisiei: SWD(2017) 232 final din 14 iunie 2017].

⁽¹⁶⁾ Contribuția Euratom nu aduce atingere propunerilor prezentate de Comisie și rezultatului negocierilor privind retragerea Regatului Unit din Euratom și nici cadrului financiar multianual de după 2020.

⁽¹⁷⁾ Capitolul V „ITER: calea de urmat” din comunicarea COM(2017) 319 final din 14 iunie 2017 [însoțită de Documentul de lucru al serviciilor Comisiei: SWD(2017) 232 final din 14 iunie 2017].

Responsabilitatea auditorului cu privire la auditul conturilor și al operațiunilor subiacente

24. Obiectivul Curții este, pe de o parte, de a obține o asigurare rezonabilă referitor la prezența sau la absența unor denaturări semnificative în cadrul conturilor întreprinderii comune și la conformitatea operațiunilor subiacente conturilor cu legile și reglementările și, pe de altă parte, de a furniza Parlamentului European și Consiliului sau, după caz, altor autorități responsabile de descărcarea de gestiune, o declarație de asigurare cu privire la fiabilitatea conturilor și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora, pe baza auditului său. Asigurarea rezonabilă reprezintă un nivel de asigurare ridicat, dar nu este o garanție a faptului că auditul va detecta întotdeauna eventualele denaturări sau neconformități semnificative existente. Acestea pot apărea ca rezultat fie al unei fraude, fie al unei erori și sunt considerate a fi semnificative dacă se estimează, în mod rezonabil, că ele ar putea, în mod individual sau agregat, influența deciziile economice pe care utilizatorii conturilor le pot lua pe baza acestora.

25. Auditul implică aplicarea unor proceduri în vederea obținerii de probe de audit privind sumele și informațiile prezentate în conturi și privind legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestora. Procedurile de audit sunt alese pe baza raționamentului auditorului, care include evaluarea riscurilor ca în cadrul conturilor să se regăsească denaturări semnificative sau ca la nivelul operațiunilor subiacente să existe neconformități semnificative cu cerințele din legislația Uniunii Europene, fie că aceste denaturări sau neconformități rezultă din acte de fraudă, fie că rezultă din erori. Atunci când evaluează aceste riscuri, auditorul analizează controalele interne relevante pentru întocmirea și prezentarea fidelă a conturilor și pentru legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente, scopul fiind însă acela de a defini proceduri de audit corespunzătoare în raport cu circumstanțele date, și nu de a exprima o opinie cu privire la eficacitatea controalelor interne respective. Auditul include, în egală măsură, aprecierea caracterului adecvat al politicilor contabile utilizate și a caracterului rezonabil al estimărilor contabile elaborate de conducere, precum și evaluarea prezentării globale a conturilor.

26. În ceea ce privește veniturile, Curtea verifică subvenția primită de la Comisie și de la alte părți interesate și evaluează procedurile instituite de întreprinderea comună pentru colectarea taxelor și a altor venituri.

27. În ceea ce privește cheltuielile, Curtea examinează operațiunile de plăți la momentul la care cheltuielile au fost suportate, înregistrate și acceptate. Examinarea acoperă toate categoriile de plăți (inclusiv plățile efectuate în vederea achiziționării de active), cu excepția plăților în avans, la momentul la care sunt efectuate. Plățile în avans sunt examinate în momentul în care beneficiarul fondurilor furnizează justificarea pentru utilizarea lor corespunzătoare, iar întreprinderea comună acceptă această justificare prin validarea și închiderea plății în avans, indiferent dacă acest lucru are loc în același exercițiu sau ulterior.

28. La întocmirea prezentului raport și a opiniei, Curtea a luat în considerare activitatea de audit desfășurată de auditorul extern independent cu privire la conturile întreprinderii comune, în conformitate cu prevederile articolului 208 alineatul (4) din Regulamentul financiar al UE ⁽¹⁸⁾.

29. Observațiile prezentate în continuare nu pun în discuție opiniile exprimate de Curte.

GESTIUNEA BUGETARĂ ȘI FINANCIARĂ**Execuția bugetului pentru exercițiul 2017**

30. Bugetul definitiv pentru 2017 disponibil pentru execuție includea credite de angajament în valoare de 589 de milioane de euro și credite de plată în valoare de 865 de milioane de euro. Pentru creditele de angajament, rata de utilizare a fost de 99,9 %, iar pentru creditele de plată, de 96,3 %.

31. Din cauza unor deficiențe grave în procesul de planificare bugetară, creditele de plată de care a fost de fapt nevoie în 2017 au depășit în mod semnificativ creditele de plată prevăzute în bugetul inițial pe 2017. În timp ce creditele de plată operaționale aprobate inițial de Consiliul de administrație în februarie 2017 s-au ridicat la 548,6 milioane de euro, cantumul final al creditelor de plată necesare în 2017 a fost de 832,6 milioane de euro, ceea ce reprezintă o creștere de 51,8 %. Pe lângă aceasta, întreprinderea comună a estimat un deficit de credite de plată în sumă de aproximativ 150 de milioane euro care ar putea să afecteze bugetul pe 2018.

⁽¹⁸⁾ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO L 298, 26.10.2012, p. 1).

CONTROALELE INTERNE

32. Întreprinderea comună F4E nu a asigurat o urmărire sistematică a declarațiilor de interese ale personalului de conducere de nivel superior ⁽¹⁹⁾.

33. Au fost constatate deficiențe semnificative la nivelul controlului intern și al procedurilor de monitorizare ⁽²⁰⁾ legate de recrutarea într-un post-cheie de conducere.

34. În 2018, Tribunalul Uniunii Europene a anulat două decizii de recrutare din 2015 ale întreprinderii comune F4E, din cauza unor nereguli în procesul de recrutare ⁽²¹⁾. Întreprinderea comună a formulat recurs împotriva hotărârii Tribunalului în aprilie 2018.

35. Din cauza unor neajunsuri importante ale strategiilor de comunicare internă ⁽²²⁾, nu au fost diseminate în cadrul organizației informații corespunzătoare cu privire la costurile estimate ale fazei de dezafectare. Prin urmare, întreprinderea comună nu a prezentat niciun provizion pentru o astfel de datorie în conturile aferente exercițiilor anterioare ⁽²³⁾.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Neven MATES, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 2 octombrie 2018.

Pentru Curtea de Conturi

Klaus-Heiner LEHNE

Președinte

⁽¹⁹⁾ Standardul de management nr. 3 (Valori etice și organizaționale).

⁽²⁰⁾ Standardul de management nr. 3 (Valori etice și organizaționale) și Standardul de management nr. 4 (Resurse umane).

⁽²¹⁾ Hotărârea din 25 ianuarie 2018 a Tribunalului Uniunii Europene în cauza T-561/16: Procedura de selecție F4E/CA/ST/FGIV/2015/001.

⁽²²⁾ Standardul de management nr. 15 (Informare și comunicare).

⁽²³⁾ Valoarea provizionului a fost estimată la 85,2 milioane de euro la 31 decembrie 2017.

ANEXĂ

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

Exercițiul	Observațiile Curții	Stadiul acțiunii corective (finalizată/în desfășurare/nedemarată încă)
	OBSERVAȚII CU PRIVIRE LA GESTIUNEA BUGETARĂ ȘI FINANCIARĂ	
	<i>Prezentarea conturilor</i>	
2015	În notele la situațiile financiare, tabelul și informațiile incluse la rubrica 4.3.1.1 – „Acordul privind achizițiile aferente ITER (Organizația Internațională ITER)” reflectă acordurile de achiziții semnate (coloana 3) și acordurile de achiziții pentru care s-au acordat credite până în prezent (coloana 4). Tabelul nu indică însă stadiul de avansare a lucrărilor în curs. În conturile anuale pe 2015, F4E a completat aceste informații cu o estimare a valorii lucrărilor în curs ținând cont de valoarea totală a cheltuielilor antrenate de contractele legate de acordurile privind achizițiile, precum și cu un grafic ce indică gradul de îndeplinire a obiectivelor de etapă aferente fiecărui acord de achiziții semnat cu Organizația Internațională ITER. În pofida estimării prezentate în conturile pe 2015, trebuie să se depună mai multe eforturi pentru a prezenta informații mai exacte cu privire la stadiul și valoarea activităților derulate până în prezent de către întreprinderea comună.	În desfășurare
	OBSERVAȚII CU PRIVIRE LA CONTROALELE-CHEIE DIN CADRUL SISTEMELOR DE SUPRAVEGHERE ȘI DE CONTROL ALE ÎNTREPRINDERII COMUNE	
2015	Întreprinderea comună se află în continuare într-un proces de dezvoltare a unui sistem centralizat și uniform care să integreze toate datele operaționale, financiare și bugetare și care să permită o monitorizare și un control periodic al estimărilor, al costurilor și al deviațiilor. În cadrul reuniunii sale din 8-9 iunie 2015, Consiliul de administrație a avizat o propunere din partea directorului de a implementa, în termen de doi ani, un sistem de planificare a resurselor întreprinderii.	Finalizată
2015	Sistemul care furnizează informații cu privire la valoarea gradului de execuție a activităților (<i>Earned Value Management</i>) face în prezent obiectul discuțiilor cu Organizația Internațională ITER, scopul urmărit fiind acela de a îmbunătăți repartizarea creditelor în funcție de îndeplinirea obiectivelor de etapă de-a lungul duratei de viață a unui acord de achiziții.	În desfășurare

Exercițiul	Observațiile Curții	Stadiul acțiunii corective (finalizată/în desfășurare/nedemarată încă)
	<i>Achizițiile pentru activitățile operaționale și granturile</i>	
2015	Procedurile de negociere au reprezentat 45 % din cele 84 de proceduri de achiziții pentru activități operaționale lansate în 2015 (58 % în 2014). Chiar dacă întreprinderea comună și-a redus procentul achizițiilor desfășurate pe baza procedurii de negociere în 2015, ea trebuie să depună în continuare eforturi pentru a spori nivelul de concurență din cadrul procedurilor sale de achiziții pentru activități operaționale. În ceea ce privește granturile, numărul mediu de propuneri primite a fost de 1,4 per cerere de propuneri. Rezultatul examinării: În 2017, procedurile de negociere reprezentau în continuare 47 % din cele 47 de proceduri de achiziții pentru activități operaționale lansate în 2017 (45 % în 2016). Întreprinderea comună a luat măsuri în 2017 pentru a reduce procentul reprezentat de procedurile de negociere. Cu toate acestea, sunt necesare în continuare eforturi pentru a se spori nivelul de concurență din cadrul procedurilor de achiziții desfășurate de întreprinderea comună pentru activitățile operaționale. În ceea ce privește granturile, numărul mediu de propuneri primite a fost de una per cerere de propuneri.	În desfășurare
	ALTE ASPECTE	
	<i>Cadrul juridic</i>	
2015	La 2 decembrie 2015, Consiliul de administrație al întreprinderii comune F4E și-a modificat în cele din urmă regulamentul financiar și normele de aplicare pentru a le alinia la noul cadru financiar al UE. În februarie 2016, Comisia Europeană a formulat un aviz pozitiv cu privire la modificările aduse de F4E normelor sale financiare, însă a solicitat acestea să aibă în vedere elaborarea mai în detaliu a unor dispoziții din normele sale de aplicare privind anumite derogări de la Regulamentul financiar al UE și de la regulamentul financiar cadru aplicabil organismelor menționate la articolul 208.	Finalizată
	<i>Drepturile de proprietate intelectuală și politica industrială</i>	
2015	Decizia privind implementarea politicii industriale a întreprinderii comune F4E și a politicii acesteia privind drepturile de proprietate intelectuală și diseminarea informațiilor a fost adoptată de Consiliul de administrație al întreprinderii comune la 27 iunie 2013. Întreprinderea comună a întocmit câte un document de strategie privind achizițiile pentru fiecare activitate de achiziție. De asemenea, a fost întocmită o listă a elementelor de verificat referitor la monitorizarea implementării strategiei în ceea ce privește proprietatea asupra cunoștințelor noi pentru fiecare activitate de achiziții.	Finalizată
	O evaluare de impact cu privire la implementarea acestor politici este în curs de desfășurare.	În desfășurare

Exercițiul	Observațiile Curții	Stadiul acțiunii corective (finalizată/în desfășurare/nedemarată încă)
	CONTROALELE INTERNE	
	<i>Strategia antifraudă</i>	
2016	În luna iunie 2015, Consiliul de administrație al întreprinderii comune F4E a adoptat o strategie antifraudă și un plan de acțiune aferent. Majoritatea acțiunilor din acest plan au fost puse în aplicare în 2016. Întreprinderea comună nu a introdus însă un instrument specific pentru a facilita monitorizarea acțiunilor întreprinse în legătură cu procedurile de achiziții, în special a celor legate de evaluarea riscurilor și de fazele de evaluare, negociere și atribuire din cadrul acestor proceduri.	În desfășurare

RĂSPUNSUL ÎNTREPRINDERII COMUNE

31. Întreprinderea comună F4E este de acord cu constatarea. Trebuie precizat faptul că, datorită sprijinului Euratom, care a asigurat bugetul suplimentar, lipsa creditelor de plată în 2017 nu a avut niciun impact asupra îndeplinirii de către întreprinderea comună F4E a obligațiilor sale față de furnizori.

Pe plan intern, sistemul de previziune a plăților a fost reproiectat în totalitate și integrat în noul instrument de gestiune financiară, ECOSYS, și a fost consolidată interacțiunea dintre echipele de proiecte și unitatea de achiziții care gestionează contractele.

Ca urmare a pregătirii avansate a previziunilor, întreprinderea comună F4E confirmă faptul că bugetul pentru 2018 este, de asemenea, afectat prin lipsa unor credite de plată în valoare de aproximativ 150 de milioane de euro. O cerere de transfer este în curs de soluționare în cadrul bugetului general al UE pentru anul 2018, cu scopul de a mări contribuția Euratom la întreprinderea comună F4E, pentru a acoperi aceste nevoi suplimentare.

Cererea pentru proiectul de buget pentru anul 2019 și previziunile pentru următoarele bugete au fost deja reevaluate pe baza metodologiei avansate de previzionare și cu ajutorul noului instrument de planificare și raportare ECOSYS.

32. Întreprinderea comună F4E își va îmbunătăți actuala procedură internă pentru a urmări declarațiile de interese ale personalului de conducere de nivel superior. Această îmbunătățire va implica faptul că actualizările declarațiilor generale de interese (GDI) sau ale oricăror alte declarații de conflicte de interese vor fi revizuite în mod oficial de către agenții raportori respectivi, inclusiv de către președintele Consiliului de administrație în cazul directorului întreprinderii comune F4E.

33. F4E ameliorează procesul și procedurile de selecție prin implementarea unui proiect de dezvoltare. În acest context și pentru a ține seama de observațiile Curții, F4E își va consolida aspectele procedurale, având ca obiectiv îmbunătățirea controlului intern și a calității procesului de recrutare.

34. În ceea ce privește hotărârea judecătorească din 2018 de anulare a unei proceduri de selecție a întreprinderii comune F4E, aceasta ar dori să clarifice faptul că, deși a trebuit să pună în aplicare hotărârea, a formulat, în același timp, o cale de atac împotriva hotărârii. Trebuie remarcat că acest caz a implicat, de asemenea, înaintarea unei acțiuni la Ombudsmanul European, care a hotărât că plângerea este nefondată și s-a pronunțat în favoarea întreprinderii comune F4E.

35. De comun acord cu Curtea de Conturi, întreprinderea comună F4E a recunoscut provizionul pentru costurile de defaectare din conturile sale finale pentru anul 2017.

În ceea ce privește deficiențele comunicării interne, întreprinderea comună F4E va aborda această problemă prin următoarele acțiuni:

- Procesul intern al întreprinderii comune F4E denumit „Conturi anuale – deschiderea/închiderea exercițiului financiar” va fi actualizat în vederea clarificării informațiilor necesare pentru conturile referitoare la provizioane și datorii contingente. În mod specific, Departamentului de gestionare a proiectelor și Grupului pentru buget li se va solicita o actualizare anuală privind situația costurilor de defaectare și de dezactivare, precum și orice alte evenimente sau informații care ar putea avea un impact asupra conturilor.
- Personalul de conducere de nivel superior (și, în principal, șeful Departamentului comercial) va transmite contabilului întreprinderii comune F4E orice informații relevante și, mai ales, deciziile JRC (Comitetul consultativ al conducerii) și ale Consiliului ITER.

Situația acțiunilor întreprinse în urma observațiilor din exercițiile anterioare

2015 – Prezentarea conturilor

Întreprinderea comună F4E utilizează în prezent creditul ITER ca și sistem al său Earned Value Management (EVM) ca fiind una dintre metodele de monitorizare a progreselor înregistrate în ceea ce privește activitățile sale, împreună cu monitorizarea etapelor și analiza tendințelor.

La sfârșitul anului 2017, Consiliul de administrație a numit un grup de lucru (GL) care are sarcina de a stabili o modalitate mai bună de raportare din partea întreprinderii comune F4E, inclusiv sarcina de a defini un sistem EVM adecvat. Lucrările sunt în curs de desfășurare, iar președintele grupului de lucru trebuie să raporteze asupra progreselor realizate în cadrul reuniunii din iulie 2018 a Consiliului de administrație.

2015 – Observații cu privire la controalele-cheie din cadrul sistemelor de supraveghere și de control ale întreprinderii comune

Al doilea paragraf: Împreună cu Organizația ITER, a fost lansată o actualizare a profilului creditului pe parcursul achiziției, astfel încât acesta să poată fi mai aproape de valoarea activității efective desfășurate prin diferitele etape de proiect (mai exact, proiectare, producție, livrare, instalare). Această activitate a fost afectată de unele întârzieri, iar noua dată de finalizare a previziunilor pentru această acțiune este sfârșitul lunii decembrie 2018.

2015 – Achiziții pentru activitățile operaționale și granturi

În pofida eforturilor reînnoite de comunicare și diseminare, îndeosebi în contextul integrării noului regulament financiar, în 2017 cifrele pentru procedurile negociate au rămas asemănătoare cu cele din anii anteriori (47 % din numărul total în 2017, comparativ cu 49 % în 2016, 45 % în 2015 și 58 % în 2014).

Cu toate acestea, s-a observat că majoritatea acestor proceduri au vizat proceduri negociate cu valoare scăzută, realizate sub pragul de publicare indicat în directivă și care respectă în totalitate regulamentele financiare ale F4E. Aceste proceduri negociate cu valoare scăzută reprezintă o medie pe termen lung de aproximativ 40 % din numărul anual de contracte al F4E, însă reprezintă doar mai puțin de 1 % din bugetul de angajament anual.

Utilizarea procedurilor negociate în aceste cazuri (în limitele impuse de regulamentele financiare ale F4E) răspunde unei preocupări privind buna gestiune financiară, deoarece permite întreprinderii comune F4E să reducă timpul aferent contractelor, reacționând mai prompt la cerințele proiectelor și direcționând într-un mod mai eficace utilizarea resurselor interne spre achiziții cu valoare ridicată. În consecință, întreprinderea comună F4E consideră că nu sunt necesare măsuri pentru a reduce și mai mult numărul de proceduri negociate cu valoare scăzută, acestea respectând în continuare principiile și dispozițiile cuprinse în regulamentele financiare.

Procedurile negociate rămase, de regulă contracte cu valoare mai mare (aproximativ 5 % din numărul total de proceduri, ca medie pe termen lung) constituie o expresie a contextului complex și inovator în care își desfășoară activitatea întreprinderea comună F4E. Caracteristicile pieței tehnologiilor de fuziune sunt de așa natură încât, în numeroase cazuri, capacitatea este foarte limitată în statele membre sau la nivel mondial. Această situație determină deseori o concurență slabă, instituirea de duopoluri/monopoluri sau chiar lipsa participării la licitații.

Începând din anul 2012, întreprinderea comună F4E și-a sporit eforturile de diseminare, dar participarea la apelurile sale operaționale a rămas, în medie, mai scăzută decât ar fi de dorit. În opinia întreprinderii comune F4E, principala cauză nu o constituie lipsa vizibilității, ci mai degrabă natura sporadică și specifică a achizițiilor întreprinderii comune F4E. În urma discuțiilor cu alți cumpărători mari de infrastructură științifică din Europa, întreprinderea comună F4E a ajuns la concluzia că activitățile din sfera proiectelor științifice și tehnologice de anvergură sunt de așa natură încât concurența limitată constituie în mod regretabil o situație de fapt asupra căreia o singură autoritate contractantă poate avea doar un impact minor. Această concluzie este împărtășită și de alte autorități contractante care gestionează proiecte similare în Europa.

În consecință, pe parcursul anului 2016, întreprinderea comună F4E a inițiat un forum care cuprinde proiecte de frontieră în domeniul înaltei tehnologii unice și cu cel mai mare grad de similitudine din Europa. Prin intermediul acestui forum, au început să colaboreze diferite organizații cu provocări similare la nivel de proiecte (în special în ceea ce privește implicarea și participarea industrială redusă) pentru a le aborda într-un mod mai coordonat și mai eficace. Una dintre ideile-cheie generate prin intermediul acestui forum este de a încuraja dezvoltarea unei piețe unice pentru proiecte științifice de anvergură, care să fie mai stabilă și mai amplă și, prin urmare, mai capabilă de a atrage interesul companiilor.

Primul eveniment al forumului, care a vizat industria, a avut loc în Danemarca la sfârșitul lunii februarie 2018, cu participarea a 1 037 de delegați reprezentând 530 de societăți și organizații publice din 29 de țări. Reacțiile primite din partea industriei și a participanților publici după eveniment au fost cu adevărat pozitive, iar în iunie 2018 participanții la forum (F4E, ESA, ESO, CERN, EMBL, ESRF, ESS, XFEL, ILL) au votat în unanimitate pentru acceptarea de candidaturi în vederea organizării unui al doilea eveniment de anvergură în 2020 și extinderea numărului de membri ai forumului la alte organizații de interes european cu proiecte de anvergură similare în domeniul tehnologiilor înalte.

2015 – Drepturile de proprietate intelectuală și politica industrială

Al doilea paragraf: Întreprinderea comună F4E a cooperat în mod activ cu Trinomics and Cambridge Econometrics, o firmă independentă de consultanță în domeniul politicii economice, care a elaborat un studiu pentru Comisia Europeană privind „Impactul activităților ITER în UE”. Studiul a fost finalizat în aprilie 2018. Principalele sale rezultate sunt prezentate pe scurt în continuare.

— În ceea ce privește eficacitatea politicii industriale a întreprinderii comune F4E, rezultatele modelării econometrice arată că prin cheltuielile aferente ITER au fost generate aproximativ 34 000 de locuri de muncă între anii 2008 și 2017. Efectul pozitiv va continua în viitor, până la finalizarea construcției ITER.

Comparând rentabilitate economică a ITER și crearea de locuri de muncă cu un scenariu alternativ de cheltuieli la nivelul UE (cu o distribuție neutră a cheltuielilor pentru toate sectoarele economice), se estimează că ITER va genera, între 2008 și 2030, un câștig net total de 586 de milioane de euro pentru statele membre ale UE.

- În ceea ce privește proprietatea intelectuală și diseminarea informațiilor, concluzia studiului este aceea că beneficiile nete menționate mai sus pot fi mărite în mod semnificativ prin întreprinderi de tip spin-off și alte inovații stimulate de firmele care lucrează la ITER și care dezvoltă noi tehnologii și produse. Deși sunt orientative, rezultatele modelării sugerează că impactul economic crește cu încă 25-60 % sau mai mult ca urmare a acestor efecte.

Pentru a beneficia la maximum de pe urma acestor efecte suplimentare, studiul sugerează ca activitățile de transfer de tehnologie să fie consolidate în jurul proiectului ITER. Experiența CERN și ESA demonstrează că dezvoltarea unui sistem eficace de transfer de tehnologie eficace necesită timp, dar este esențial să se sporească impactul investițiilor publice.

Întreprinderea comună F4E a inițiat deja, în cursul anului 2017, activitățile preliminare de instituire a unui program de transfer de tehnologie în cooperare cu EUROfusion, inspirându-se din modelul ESA. Prima fază a acestui program este planificată să înceapă în cursul anului 2018.

2016 – Strategia antifraudă

În urma recomandării 3.5 din strategia sa antifraudă, în februarie 2018, întreprinderea comună F4E și-a adoptat propriul set de indicatori de risc de fraudă în materie de achiziții: Semnale de alertă. Scopul listei de semnale de alertă este de a defini indicatorii specifici activităților de achiziții ale întreprinderii comune F4E, pe baza caracteristicilor de licitație, a analizei de piață și a sistemelor de achiziții pentru a sensibiliza personalul implicat în achiziții cu privire la principalele puncte care trebuie verificate pe parcursul procesului de achiziții.

Lista indicatorilor a fost considerată o condiție prealabilă pentru dezvoltarea instrumentului informatic antifraudă care a fost avut în vedere pentru a facilita monitorizarea acțiunilor întreprinderii comune F4E în legătură cu procedurile de achiziții. Însă, în ianuarie 2018, în urma unei evaluări a complexității dezvoltării unui instrument care să asigure toate funcționalitățile necesare, s-a constatat că acest lucru ar fi prea greu pentru întreprinderea comună F4E ca agenție unică a UE.

În consecință, au fost examinate alte soluții mai simple și mai rapide, care să asigure totuși un nivel suficient de asigurare, iar întreprinderea comună F4E a decis să își conceapă lista de verificare antifraudă la nivel intern pe baza listei sale de indicatori de risc în materie de achiziții – semnale de alertă. Lista de verificare antifraudă a fost adoptată recent în mai 2018 și intră în vigoare la 1 iulie 2018. Dacă este cazul, lista de verificare va fi completată și semnată cel puțin de două ori pe parcursul duratei de viață a achiziției (în etapa de atribuire și în etapa de încheiere a contractului) de către doi actori diferiți, în mod independent, atât de către responsabilul pentru proiecte tehnice, cât și de către responsabilul pentru contracte și achiziții, în scopul asigurării transparenței depline. Dacă este necesar, lista de verificare poate fi utilizată, de asemenea, de către orice membru al personalului întreprinderii comune F4E pentru a ridica un semnal de alertă în orice etapă a duratei de viață a achiziției. Utilizarea listei de verificare este în prezent introdusă în procesele interne ale întreprinderii comune F4E, în paralel cu toate celelalte modificări legate de proiectul privind îmbunătățirea achizițiilor.